

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) เพื่อศึกษาอิทธิพลของสัมพันธภาพในครอบครัวและการดูแลต่อพฤติกรรมการดูแลของมารดาเด็กออทิสติกกลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาที่มีบุตรออทิสติก และได้นำบุตรมารับการกระตุ้นพัฒนาการที่โรงพยาบาลจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลหาดใหญ่ โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช และโรงพยาบาลสวนสราญรมย์ จำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 4 ชุด คือ 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว 3) แบบสอบถามการดูแล และ 4) แบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลของมารดาเด็กออทิสติกประมวลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนดหาความสามารถในการทำนายของสัมพันธภาพในครอบครัวและการดูแลที่มีต่อพฤติกรรมการดูแลของมารดาเด็กออทิสติก โดยใช้สถิติถดถอยพหุแบบขั้นตอน

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของมารดาและเด็กออทิสติก

ข้อมูลส่วนบุคคลของมารดาของเด็กออทิสติก พบว่าร้อยละ 50 ของมารดามีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 30 สถานภาพสมรสคู่ คิดเป็นร้อยละ 85 ประกอบอาชีพแม่บ้านคิดเป็นร้อยละ 34 มีจำนวนบุตรอยู่ภายใต้การดูแลโดยไม่รวมบุตรที่เป็นออทิสติกคิดเป็นร้อยละ 54 มีระยะเวลาในการดูแลบุตรนานอยู่ในช่วงระหว่าง 57-72 เดือน (4 ปี 9 เดือน – 6 ปี) คิดเป็นร้อยละ 51 มารดามีการรับรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของการเจ็บป่วยของบุตรว่าไม่รุนแรง คิดเป็นร้อยละ 77 และมีการรับรู้เกี่ยวกับสุขภาพของตนเองว่ามีสุขภาพแข็งแรง คิดเป็นร้อยละ 78

ข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กออทิสติก ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 80 มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 57-72 เดือน (4 ปี 9 เดือน – 6 ปี) คิดเป็นร้อยละ 54 และเป็นบุตรคนที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 48 ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการรักษาต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 70 ไม่พบว่ามีโรคประจำตัวอื่นๆ ที่ไม่ใช่ออทิสติก คิดเป็นร้อยละ 70 และเคยได้รับการฝึกกระตุ้นพัฒนาการ คิดเป็นร้อยละ 87

ข้อมูลอื่นๆ มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 34 มีรายได้เพียงพอในการใช้จ่ายต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 72 และมีความเพียงพอของรายได้ที่ใช้ในการรักษาต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 67

2. สัมพันธภาพในครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับดี ส่วนภาวะการดูแลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายส่วน คือ ความต้องการใช้เวลาในการให้การดูแล และความยากลำบากในการให้การดูแล พบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน สำหรับพฤติกรรมการดูแลของมารดาเด็กออทิสติกโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมาก เช่นกัน ยกเว้นด้านพัฒนาการเพิ่มพูนให้เด็กมีพัฒนาการทางศีลธรรมที่อยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการวิเคราะห์โดยใช้สถิติถดถอยพหุแบบขั้นตอน พบว่ามีเพียงสัมพันธภาพในครอบครัวเท่านั้นที่สามารถทำนายพฤติกรรมการดูแลของมารดาเด็กออทิสติกได้ค่อนข้างต่ำ คือประมาณร้อยละ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$F(1, 68) = 4.24, p < .05$] และมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน (B) เท่ากับ .24 ($t = 2.06, p < .05$)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาอิทธิพลของสัมพันธภาพในครอบครัวและภาวะการดูแลต่อพฤติกรรมการดูแลของมารดาเด็กออทิสติก ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสัมพันธภาพในครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับดี มีภาวะการดูแลโดยรวมและรายส่วนอยู่ในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมการดูแลเด็กออทิสติกทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านพัฒนาการเพิ่มพูนให้เด็กมีพัฒนาการทางศีลธรรมที่อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีเพียงสัมพันธภาพในครอบครัวเท่านั้นที่สามารถทำนายพฤติกรรมการดูแลเด็กออทิสติกได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยดังกล่าวไปใช้ ดังนี้

1. จากผลการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับดี แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าคะแนนต่ำสุดคือ สมาชิกในครอบครัวมีการทำกิจกรรมนอกบ้านร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ เช่น ชื้อของ ไปเที่ยว เยี่ยมญาติ รับประทานอาหารนอกบ้าน เป็นต้น ดังนั้นในทีมผู้ให้การรักษา หรือผู้ให้การกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก อาจต้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในกลุ่มผู้ปกครองและเด็กออทิสติก เพื่อให้ครอบครัวเด็กออทิสติกได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ปกครองได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์แก่กันในการดูแลบุตรออทิสติก ซึ่งจะมีส่วนทำให้สัมพันธภาพในครอบครัวแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

2. จากผลการศึกษาพบว่า ภาระการดูแลทั้งโดยรวมและรายส่วนอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาตามรายชื่อในแต่ส่วน พบว่า การดูแลด้านอารมณ์ เช่นการแสดงความรักด้วยการโอบกอด พูดคุย ให้กำลังใจ อยู่เป็นเพื่อน มารดามีความต้องการใช้เวลาในการให้การดูแลมากที่สุด และการดูแลด้านการกระตุ้นและการส่งเสริมพัฒนาการ เช่น การฝึกให้มองสบตา การฝึกพูด การฝึกการช่วยเหลือตนเอง การฝึกทักษะทางสังคม หรือพัฒนาการด้านการเรียนรู้ มารดามีความยากลำบากในการให้การดูแลมากที่สุด ดังนั้นในทีมผู้ให้การรักษา หรือผู้ให้การกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ต้องมีส่วนช่วยในการให้คำแนะนำมารดา สอนและสาธิตวิธีการกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้มากขึ้น ควบคู่ไปกับการให้คำแนะนำในเรื่องการจัดการกับอารมณ์ของเด็กออทิสติก เพื่อที่จะช่วยให้มารดาหรือครอบครัวแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้อง และสามารถทำให้ความรู้สึกเป็นภาระในการดูแลลดน้อยลงได้

3. จากผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการดูแลของมารดาเด็กออทิสติกทุกด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านพัฒนาการเพิ่มพูนให้เด็กมีพัฒนาการทางศีลธรรมที่อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนต่ำสุด คือ การฝึกฝนในการปรับพฤติกรรมให้กับเด็ก โดยไม่ให้สิ่งของกับเด็ก ไม่ตามใจเด็ก เพื่อตัดความรำคาญ ซึ่งมารดามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง จึงเป็นส่วนที่พยาบาลต้องให้ความสำคัญ และให้การส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลของมารดาควบคู่กันไปกับการดูแลในด้านอื่นๆ ด้วย พร้อมทั้งควรให้การอธิบายถึงผลดีและสิ่งที่ควรปฏิบัติต่อไป เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลเด็กออทิสติกให้ดียิ่งขึ้น

4. เครื่องมือในการวัดพฤติกรรมการดูแลของมารดาเด็กออทิสติก สามารถนำมาพัฒนาเป็นแนวทางในการให้คำแนะนำแก่มารดาเด็กออทิสติกได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรได้มีการศึกษาในส่วนปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดูแล เช่นระบบบริการสุขภาพ เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาในเชิงทดลอง ที่มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลเด็กออทิสติกหรือกลุ่มเด็กที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มอื่นๆ เพื่อส่งเสริมให้มีพฤติกรรมการดูแลเด็กที่ดีของสมาชิกในครอบครัวต่อไป

3. ควรมีการศึกษาในกลุ่มมารดาเด็กออทิสติกที่มีฐานะยากจน หรือไม่ได้นำบุตรมารับการกระตุ้นพัฒนาการ เพื่อส่งเสริมให้มีพฤติกรรมการดูแลที่ดีขึ้น